

การประยุกต์หลักพละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
An Application of the Five Principles of Bala to the Management
of Sub-District Administrative Organizations in Kaset Wisai District,
Roi Et Province

ไมตรี สมพงษ์ผึ่ง¹

Mitree Somphongphung¹

ดร.ไพรัช พันธ์ชมภู²

Dr.Phairat Phuenchomphoo²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

Email : mitree03@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักพละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากร ที่ปฏิบัติงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ

---

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

¹ Graduate Students Majoring in Political Science, Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

² Lecturers to Graduate Curriculum, Department of Political Science, Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

* ได้รับบทความ: 1 มิถุนายน 2561; แก้ไขบทความ: 29 มิถุนายน 2561; ตอรับการตีพิมพ์: 23 กรกฎาคม 2561.

Received: June 1, 2018; Revised: June 29, 2018; Accepted: July 23, 2018

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยการทดสอบ F-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพระ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านการวางแผน และด้านการจัดองค์การ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพระ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพระ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 3) บุคลากรได้เสนอแนะการประยุกต์หลักพระ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่ สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก คือ ควรมีการจูงใจให้บุคลากรเกิดความต้องการอยากปฏิบัติตามคำสั่ง ควรมีการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงานว่าได้เป็นไปตามแผนหรือไม่ ถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดำเนินการไปตามแผน ก็ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และควรส่งเสริมให้เกิดการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงาน ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์

คำสำคัญ : 1. การประยุกต์ 2. หลักพระ 5 3. การบริหารจัดการ

ABSTRACT

The research served specific purposes: 1) to study applications of Buddhism's five principles of Bala, (literally meaning 'strength') to the managements of sub-district administrative organizations in Kaset Wisai district of Roi Et province, 2) to compare personnel's such opinions, as classified by different variables of their genders, ages and educational levels, 3) to examine their suggestions for applying its five principles there. Samples were 262 personnel working for sub-district administrative organizations of their own. The research device was the five-rating scale questionnaire in which questions possessed the reliability at .78. Statistics used for processing data embraced percentages, means, standard deviations, t-tests and F-tests (One-way ANOVA).

Outcomes of findings: 1) Personnel's opinions on applying Buddhism's five principles of strength at their sub-district administrative organizations were rated using at the high scales in the overall aspect. When taking each one into consideration in the descending order of means, they involved controlling, directing, planning and arranging organizations. 2) Comparative outcomes of their opinions on applying them showed that managements of sub-district administrative organizations in the aforesaid district found no overall difference in their correlation with variables of their genders, ages and educational

levels. 3) Personnel's suggestions in the descending order of three frequencies for applying its five principles of strength at their administrative organizations were: first, personnel should be motivated to willingly abide by directions; next, there should have work performance scrutinized whether tasks were conducive to the planned agenda. If not, they should be improved; then, working panels should be urged on brain storming to bring about fresh and creative idea.

Keywords : 1. Application 2. Five Principles of Bala 3. Management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ด้วยบริบทของสังคมไทยตามระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันได้มีการแบ่งการปกครอง ออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงในทุกๆ ด้านอาทิ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชน อยู่ดีมีสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐ เพื่อวางรากฐานในการพัฒนาประเทศให้ สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว และมุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างยั่งยืน

สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) ถือเป็นการบริหารราชการรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพปัญหาสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน หากมีการหวังพึ่งรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วประเทศ ย่อมไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนา และเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่ (โกวิท พวงงาม, 2550 : 11)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดการบริการ สาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560 : 74-75) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความคาดหวังให้เป็นกลไกการจัดการตนเองของท้องถิ่น ในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ที่จะต้องสอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่นบนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จ แต่ในทางปฏิบัติยังมีเพียงส่วนน้อยที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรทางการบริหารหลากหลาย ด้านทั้งผู้บริหาร ข้าราชการเจ้าหน้าที่และที่สำคัญกลไกการตรวจสอบที่มีระบบอุปถัมภ์ ไม่มีการรายงานผลตามสภาพความเป็นจริงซึ่งส่งผลเสียหายต่อการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก (วุฒิสภา ต้นไชย, 2550 : 25)จากปัญหาที่กล่าวมานั้น การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงนั้น สิ่งสำคัญ นอกจากความรู้ความสามารถแล้ว กาลังใจของผู้ปฏิบัติงานก็มีความสำคัญ ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าหากผู้ปฏิบัติงาน

มีกำลังใจดี ย่อมมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ส่งผลให้มีการอุทิศตนและทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานย่อมดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ หลักผล 5 ก็มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพการงาน แต่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีผู้ใดได้เขียนหรือวิจัยเกี่ยวผล 5 ที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และให้ความ満足สูงสุดในสังคมประเทศชาติสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

4.2 ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

4.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

4.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงการประยุกต์ใช้ หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ให้ดียิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรได้แก่ บุคลากร ที่ปฏิบัติงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 760 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 262 คน ได้มาโดยใช้สุทธรรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก (Lottery Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยการทดสอบ F-test

6. ผลการวิจัย

6.1 ความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านการวางแผน และด้านการจัดองค์การ

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการ ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

6.3 บุคลากรได้เสนอแนะการประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่สูงไปหาลำดับต่ำ สามอันดับแรก คือ ควรมีการจูงใจ ให้บุคลากรเกิดความต้องการอยากปฏิบัติตามคำสั่ง ควรมีการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงานว่าได้เป็นไปตาม แผนหรือไม่ ถ้าผลการปฏิบัติงาน ไม่ดำเนินการไปตามแผน ก็ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และควรส่งเสริมให้ เกิดการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงาน ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การวิเคราะห์การประยุกต์หลักผล 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผล 5 คือ พลัง 5 ประการ ได้แก่ ศรัทธาพลัง (ความเชื่อมั่น) วิริยะพลัง (ความเพียร) สติพลัง (ความระลึกได้) สมาธิพลัง (ความตั้งใจมั่น) และปัญญาพลัง (ความรอบรู้) เป็นธรรมที่ทำให้บุคคลที่ปฏิบัติเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพของผู้นำ มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง มีสติปัญญาที่จะนำตนเองให้ยิ่งใหญ่ในกิจของตน ดังนั้น การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของ หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หากยึดหลักธรรมผล 5 นี้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหาร

จัดการในองค์การ จะทำให้การบริหารจัดการนั้นนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับ พระครูใบฎีกาเสมอ ธรรมวาทโน (เป่ากระโทก) (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการประยุกต์หลักพระ 5 ในพระพุทธศาสนา เถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจผลจากการวิจัยพบว่าการประยุกต์พระ 5 ประการ นั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้เป็นไปเพื่อความรู้ความมีหลักธรรมนำไปใช้ให้มี ประโยชน์อย่างยิ่ง ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้องค์กรสังคมตำรวจเกิดแนวคิดสรรค์สร้างสิ่งดีมีค่าให้เกิด ขึ้นด้วยอำนาจศีล สมาธิ ปัญญา มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่การงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่พิทักษ์ สันติราษฎร์ ดูแลความสงบเรียบร้อยในสังคม หลักพระ 5 ช่วยให้ความเชื่อมั่นในอาชีพตำรวจ ไม่ให้ความ กะเริ่ดจรรยาต่อหน้าที่การงาน รมัตระวังไม่ให้ประมาท มีความตั้งใจมั่น และมีความรอบรู้ในหน้าที่การงาน ของข้าราชการตำรวจ ดังนั้น หลักพระ 5 จึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าราชการตำรวจ คอยประคับ ประคองให้การปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม ตามจรรยาบรรณของตำรวจ จึงทำให้มีการ พัฒนาทางด้านหน้าที่การงาน ช่วยหนุนเสริมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1.1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการควบคุม พบว่า การประยุกต์หลักพระ 5 ใน การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจากการควบคุมเป็นการตรวจตราและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานขององค์การให้เป็นไปตาม มาตรฐาน และเป้าหมายที่องค์การคาดหวัง และกำหนดไว้ รวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร ว่ามีความก้าวหน้าและได้มาตรฐานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การปฏิบัติงานอย่างมีสติ มีความตั้งใจ และ ใช้ปัญญา ทำให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่ กิดานันท์ มลิทอง (2548 : 21) กล่าวว่า การประยุกต์ คือ การปรับหรือการผสมผสานความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้า ด้วยกัน ให้เหมาะสมกับสมัยใหม่

7.1.2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดองค์การ พบว่า การประยุกต์หลักพระ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่าผู้ บริหารได้กำหนดนโยบายที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้นและเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ มี การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของบุคลากร มีความชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ทำให้ บุคลากรมีความทุ่มเทกับการทำงานอย่างเต็มกำลังมีความบากบั่น ทำงานด้วยความขยัน ไม่ทอดทิ้งภารกิจ นั้น ๆ ใส่ใจในการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ตนทำอยู่เสมอเมื่อเกิดความผิดพลาด ดังที่ พระมหาประทีป ปทีโป (ครูซ่งซ่ง)(2557 : 9) กล่าวว่า พระ หมายถึง กำลังแรง ความเข้มแข็ง ที่ทำให้เข้มขจัดได้แม้แต่กำลัง แห่งมาร ทำให้สามารถดำเนินชีวิตที่ติงามปลอดโปร่งเป็นสุข บำเพ็ญกิจด้วยบริสุทธิ์และเต็มที่ ไม่มีกิเลสหรือ ความทุกข์ใดๆ จะสามารถบิบบัคนครอบงำจิตได้ อันได้แก่ วิมุติ คือความหลุดพ้นและความหมดสิ้นอาสวะ หมวดธรรมนี้เรียกว่า พระ 5 เพราะความหมายว่าเป็นพลัง ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิต เกิดความศรัทธา ในสัมมาทิฎฐิ เกิดแรงกระตุ้นหนุนส่งความเพียร เป็นต้น

7.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์พระ 5 ในการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

7.2.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากผละ 5 เป็นธรรมที่ทำให้บุคคลที่ปฏิบัติมีบุคลิกภาพของผู้นำ ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสติปัญญาที่จะนำตนเองให้ยิ่งใหญ่ ทำให้เกิดความมั่นคงแก่ชีวิต จึงทำให้บุคลากรที่มีเพศต่างกันได้มีการประยุกต์ผละ 5 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาเสมอ ธรรมวฑฒโน (เป้ากระโทก) (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการประยุกต์หลักผละ 5 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ สรุปผลจากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าการประยุกต์ผละ 5 ประการนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปเพื่อความรู้ความมีหลักธรรมนำไปใช้ให้มีประโยชน์อย่างยิ่ง ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้องค์กรสังคมตำรวจเกิดแนวคิดสรรค์สร้างสิ่งดีมีค่าให้เกิดขึ้นด้วยอำนาจศีล สมาธิ ปัญญา มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่การงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ดูแลความสงบเรียบร้อยในสังคม หลักผละ 5 ช่วยให้มีเชื่อมั่นในอาชีพตำรวจ ไม่ให้มีความเกียจคร้านต่อหน้าที่การงาน รมัตถะวังไม่ให้ประมาท มีความตั้งใจมั่น และมีความรอบรู้ในหน้าที่การงานของข้าราชการตำรวจ

7.2.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาและยังมีความเชื่อเรื่องของกฎแห่งกรรมว่า ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วตามหลักคำสอนในทางพุทธศาสนาและก็ยังเป็นหลักปฏิบัติตนอันเป็นข้อปฏิบัติในความมีกำลังในการดำรงชีวิตในสังคมเพื่อให้เป็นผลประสบความสำเร็จความก้าวหน้า ดังที่ พระครูใบฎีกาเสมอ ธรรมวฑฒโน (เป้ากระโทก) (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการประยุกต์หลักผละ 5 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ สรุปผลจากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าผละ 5 คือ ธรรมอันเป็นกำลังในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตน ซึ่งประกอบไปด้วย หลักศรัทธาผละ ความเชื่อเป็นกำลังควบคุมความสงสัย หลักวิริยะ ความเพียรเป็นกำลังควบคุมความเกียจคร้าน หลักสติ ความระลึกได้เป็นกำลังควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจ ไร้สติ หลักสมาธิ ความตั้งใจมั่นเป็นกำลังในการควบคุมความฟุ้งซ่าน และหลักปัญญา ความรอบรู้เป็นกำลังควบคุมความเพิกเฉยไม่สนใจ หลงงมาย

7.2.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เพราะบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันได้มีความเชื่อมั่นในคำสอนของทางพระพุทธศาสนา มีความพอใจและศรัทธาในตัวผู้บริหาร และเพื่อนในงาน และเชื่อว่าการที่คนเราจะทำอะไรแล้วมีสติระลึกอยู่ตลอดเวลาจะไม่ทำให้เกิดผิดพลาด และหากมีสติอยู่ตลอดเวลาทำอะไรจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ง่ายจึงส่งผลให้บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันได้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังที่ พระครูใบฎีกาเสมอ ธรรมวฑฒโน (เป้ากระโทก) (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการประยุกต์หลักผละ 5 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ สรุปผลจากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าผละ 5 คือ ธรรมอันเป็นกำลังในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตน ซึ่งประกอบไปด้วย หลักศรัทธาผละ ความเชื่อเป็นกำลังควบคุมความสงสัย หลักวิริยะ ความเพียรเป็นกำลังควบคุมความเกียจคร้าน หลักสติ ความระลึกได้เป็นกำลังควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจ ไร้สติ หลักสมาธิ ความตั้งใจมั่นเป็นกำลังในการควบคุมความ

ฟุ้งซ่าน และหลักปัญญา ความรอบรู้เป็นกำลังควบคุมความเพิกเฉยไม่สนใจ หลงมกมาย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การให้มากยิ่งขึ้น โดยจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักผละ 5 เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรเพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.1.2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการควบคุม ดังนั้นผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การให้มากยิ่งขึ้น โดยนำหลักผละ 5 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การควบคุมการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

8.1.3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดองค์การ ดังนั้นผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การให้มากยิ่งขึ้น โดยนำหลักผละ 5 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ และบุคคลในองค์การ โดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.2.1 ควรทำวิจัย เปรียบเทียบการประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภออื่นๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

8.2.2 ควรทำวิจัย ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการประยุกต์ผละ 5 ในการบริหารจัดการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบและใช้เป็นฐานความรู้ พัฒนา ส่งเสริมการนำหลักผละ 5 ไปใช้ในการบริหารจัดการต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย: เอกสารตราหลัก ประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : เอ็กสเปอร์เน็ท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

พระครูใบฎีกาเสมอ ธมฺมวฑฺฒโน (เป่ากระโทก). (2556). **วิธีการประยุกต์หลักพระ 5 ในพระพุทธศาสนา เถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาประทีป ปทีโป (ครุฑสังข์). (2558). **ศึกษาพระ 5 ในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วุฒิสาร ตันไชย. (2550). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์ เน็ท

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พันชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ขอนมัสการขอขอบพระคุณ พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และพระมหาอำนาจ มหาวิโร,ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และขอขอบพระคุณ สิบตำรวจตรี ปรีชา ปามา ตำแหน่ง นักบริหารงานท้องถิ่น (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง) ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์